

Livet som student

Det här faktabladet berättar om vad en student måste tänka på förutom studierna, till exempel ekonomi och bostad.

Att studera på lika villkor

Sverige har alla rätt till högskoleutbildning på lika villkor, enligt lagen om likabehandling av studenter i högskolan. Lagen ska främja lika rättigheter för alla studenter och sökande till högskolan och motverka diskriminering. Alla universitet och högskolor måste varje år upprätta en plan för hur de ska följa denna lag så att alla har samma möjlighet till studier oavsett könstillhörighet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder.

Studera med barn

Eftersom en fjärdedel av Sveriges studenter är över 31 år är det inte helt ovanligt att studenter antingen har barn när de börjar studera eller får barn under studietiden. Ungefär 20 procent av Sveriges studenter har barn. Det är viktigt att veta vilka regler som finns och vad du har för rättigheter och skyldigheter. Den lokala studentkåren kan hjälpa till med information.

Homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT)

På de flesta universitet och högskolor finns det föreningar för HBT-personer. Dessa är oftast knutna till kåren. Om du har funderingar kring ditt studieval eller din studieort som beror på din sexuella läggning kan du kontakta dem. Du hittar information på studentkårernas webbplatser.

Studera med funktionshinder

Vid alla universitet och nästan alla högskolor finns en kontaktperson och samordnare för studenter med funktionshinder. Som funktionshinder räknas även dokumenterade läs- och skrivsvårigheter. Med samordnaren kan du diskutera dina förutsättningar för högskolestudier och dina villkor under studietiden. Du bör ta kontakt med en samordnare på ett tidigt stadium, helst redan när du söker till universitetet eller högskolan eller ännu tidigare. Om du behöver teckenspråkstolkning är det särskilt viktigt att kontakta universitetet eller högskolan redan när du anmäler dig.

► BRA ATT VETA FÖR STUDENTER MED BARN

Barnpassning

Vid vissa universitet och högskolor finns det särskilda förskolor. Kontakta studentkåren om det.

Schemaläggning

Du har rätt att i god tid få reda på ändringar i scheman och liknande. Det kan vara svårt att boka om en barnvakt med kort varsel.

Grupparbete

Om du hamnar i en grupp där du är den enda föräldern och behöver ta hänsyn till dina barn så kan det ibland vara svårt att få gehör för vilka tider du inte kan vara med och diskutera uppgifterna. Det är viktigt att tala om i god tid vad som gäller, så att gruppen kan planera.

Resor

Även när det gäller resor som ingår i undervisningen har du rätt att få reda på dem i god tid för att kunna planera. Du bör tala med din institution så att de vet om att du har en familj att ta hänsyn till.

Föräldraledighet

Du har rätt att vara föräldraledig som student. Det kan bli tuftt med ekonomin att skaffa barn under studietiden, eftersom föräldrapenningen beräknas på tidigare inkomster. Försäkringskassan har mer information på www.fk.se. De så kallade pappdagarna när barnet föds räknas som vård av barn och anmäls till Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Vård av barn

Du har rätt att vara hemma för vård av sjukt barn. Om du har studiemedel måste du anmäla till CSN både när du går ifrån studierna och när du börjar igen. Blanketterna finns på www.csn.se.

Tilläggsbidrag för barn

Den som har barn kan få extra studiebidrag. Läs mer om det under Ekonomi nedan.

Studenter med funktionshinder kan få särskilt pedagogiskt stöd i studierna. Det gäller vid alla universitet, högskolor och enskilda utbildningsanordnare som har examensrätt.

För att du ska få sådant stöd måste du styrka funktionshindret genom ett intyg från en sakkunnig person.

Några exempel på pedagogiskt stöd är

- alternativ examinationsform, till exempel muntliga i stället för skriftliga prov eller tvärtom, förlängd provtid med mera
- anpassad utbildningsplan och kursplan

- anpassad tidplan, till exempel deltidstudier i stället för heltidsstudier
- anteckningshjälp
- extra handledning
- mentor
- lektörshjälp (någon läser in text så att du kan lyssna på den)
- litteratur i anpassad form genom Talboks- och punktskriftbiblioteket, TPB
- teckenspråkstolkning.

På webbplatsen www.studeramedfunktionshinder.nu finns en lista med namn, telefon och e-postadresser till alla samordnare. Där finns också en lista med länkar till myndigheter och organisationer som har information som kan vara bra för dig som har ett funktionshinder.

Studentkår

Vid de flesta universitet och högskolor i Sverige finns det en eller flera studentkårer. Alla som läser vid ett universitet eller en högskola kan gå med i en studentkår eller en nation (se nedan). En sammanslutning av studenter kan ansöka hos högskolan att få ställning som studentkår. Det regleras i Studentkårsförordningen.

Studentkårens främsta uppgift är att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid universitetet eller högskolan, och att representera studenterna. Det kan bland annat handla om studentinflytande, jämställdhetsfrågor, studiesociala frågor, utbildningskvalitet samt bostadsfrågor.

Studentkåren är fristående från högskolan med egen organisation och ekonomi. Knutet till kåren kan det även finnas andra fristående föreningar för studenter inom ett utbildningsprogram, en sektion eller andra intresseföreningar. De flesta studentkårer är anslutna till Sveriges förenade studentkårer (SFS).

Nation

Vid universitetet i Uppsala och Lund finns nationsföreningar med hemortslandskapet eller stiftet som utgångspunkt.

Nationerna har ofta samlingslokaler och ibland även bostäder. De flesta har utvecklat en omfattande social verksamhet.

Studenternas rättigheter och skyldigheter

Studentinflytande

Enligt högskolelagen har alla studenter rätt att medverka i utvecklingen av utbildningen. Det kan göras på olika sätt, bland

annat genom att delta i kursvärderingar som universitetet och högskolorna är skyldiga att genomföra i slutet av varje kurs. Du kan även bli studentrepresentant i institutionsnämnder, programråd och andra beslutande och beredande grupper.

Kursvärderingar

Universitetet och högskolorna ska ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs möjlighet att framföra sina synpunkter på kursen genom en kursvärdering. De är skyldiga att sammanställa resultaten från kursvärderingarna och informera studenterna om resultaten och eventuella åtgärder. Resultaten ska vara lättillgängliga för studenterna.

Representation i beslutande och beredande organ

Studenterna har rätt att vara representerade i universitetets eller högskolans styrelse samt i fakultetsnämnderna och i de särskilda organen för utbildning och forskning. Representanterna utses ofta av studentkåren. Studenterna har också rätt att vara representerade i alla beslutande och beredande organ inom universitetet eller högskolan vars verksamhet har betydelse för utbildningen och studenternas situation. Studentkåren fungerar ofta som ett stöd för studentrepresentanterna.

Fusk

Konsekvenserna om du fuskar kan bli mycket allvarliga. Du kan bli avstängd från dina studier under en viss tid.

Varje år avslöjas några hundratal studenter med fusk eller försök till fusk.

Fusk kan till exempel handla om att du har med dig otillåtna hjälpmedel vid en tentamen, otillåtet samarbete mellan studenter eller om plagiat (kopiering eller avskrivning) i samband med uppsatsskrivning.

Om du ertappats med att fuska blir du föremål för en disciplinär åtgärd. De disciplinära åtgärder som kan vidtas av universitetet eller högskolan är varning och avstängning, och regleras i högskoleförordningen. En varning kan utfärdas av rektorn, medan beslut om avstängning fattas av en disciplinnämnd. Ett beslut om avstängning avser en viss tid och innebär bland annat att du inte får delta i undervisning, tentamina eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen. Du blir också skyldig att betala tillbaka studiemedel för den tid avstängningen gäller, eftersom detta räknas som studieavbrott.

Det är inte bara fusk som kan få till följd att du får en varning eller blir avstängd. Det gäller också om du stör eller hindrar undervisningen, tentamina eller annan verksamhet inom högskolan. Om du på olika grunder trakasserar en annan student eller en anställd kan även det leda till disciplinära åtgärder.

Avskiljande

Enligt högskolelagen kan studenter som lider av psykisk störning, missbrukar alkohol eller narkotika eller har gjort sig skyldiga till allvarlig brottslighet avskiljas från sina studier.

Ett beslut om avskiljande innebär att studenten inte får fortsätta på utbildningen. En student kan avskiljas om det finns en påtaglig risk för att studenten kan skada en annan person eller värdefull egendom under utbildningen.

Som regel får studenten inte heller antas till en annan utbildning av samma slag. Ett beslut om avskiljande kan även innebära att studenten inte får antas till någon högskoleutbildning överhuvudtaget.

Beslut om avskiljande fattas av Högskolans avskiljandekommitté (HAN), som är en statlig myndighet. Nämnden har sitt kansli hos Högskoleverket. Mer information finns också på HAN:s webbplats www.han.se.

Överklagande

Om du har fått ett beslut från ett statligt universitet eller en statlig högskola och tycker att beslutet är felaktigt kan du överklaga beslutet till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH). ÖNH är en statlig myndighet som har sitt kansli hos Högskoleverket.

Följande beslut som har fattats av ett statligt universitet eller en statlig högskola kan överklagas:

- beslut om att du inte uppfyller behörighetsvillkoren vid antagning till grundläggande högskoleutbildning och beslut att inte göra undantag från behörighetsvillkor
- beslut om att du inte får tillgodoräkna sig en utbildning eller yrkesverksamhet
- beslut om att du inte medges befrielse från ett moment som är obligatoriskt i en utbildning
- beslut om att du får avslag på begäran att få ut examens- eller utbildningsbevis
- beslut om att du, när du antagits till en grundläggande utbildning, inte får anstånd med att påbörja studierna
- beslut om att du inte får fortsätta dina studier efter studieuppehåll
- beslut som strider mot diskrimineringsförbuden eller förbudet mot repressalier, det vill säga bestraffning.

Ett beslut får endast överklagas av den som beslutet gäller. En annan förutsättning är att beslutet gått honom eller henne emot.

Det går inte att överklaga ÖNH:s beslut i någon högre instans. Mer information om ÖNH och hur man överklagar finns på nämndens webbplats www.onh.se.

Studentskyddsombud

Universitetet eller högskolan ansvarar för att studenterna har en bra arbetsmiljö. Det innebär exempelvis ansvar för lokaler, ventilation, ljus och ljud. Vid universitetet eller högskolan ska det finnas ett studentskyddsombud som har till uppgift att se över arbetsmiljön och påpeka eventuella brister för de ansvariga. Mer information om studentskyddsombudet ges ofta av studentkåren.

Hjälp och studieteknik

Som ny student ställs du kanske inför nya saker som du inte är van vid. Att studera vid ett universitet eller en högskola innebär ett helt nytt sätt att studera på. Om du har varit borta från skolvärlden några år har du kanske glömt hur det var att sitta i skolbänken.

Du kanske inte förstår alla ord som används, eller du kanske tycker att kurslitteraturen verkar vara omfattande och svår att förstå.

Det är aldrig fel att fråga eller be någon förklara något du inte har förstått. Det är helt naturligt att gå till föreläsaren efter en föreläsning och fråga om det du inte förstått. Lika naturligt är det att du går till läraren och frågar när du stöter på krångliga ord eller avsnitt i böcker.

Det är också bra att gå igenom litteratur eller anteckningar från föreläsningar och seminarier tillsammans med en eller flera kurskamrater. Dels kan du få förklaringar till sådant du inte förstått, dels kan du få andra perspektiv och nya infallsvinklar på det du nyss hört eller läst om.

Det kan också vara bra att kolla med universitetet eller högskolan eller med studentkåren om det finns något mentor- eller faddersystem där erfarna studenter som läser samma utbildning som du själv fungerar som stödpersoner.

Studieteknik

Studieteknik handlar om att skaffa sig en överblick över studiensituationen, att hitta bra sätt att läsa kurslitteratur, att lyssna på föreläsningar och göra anteckningar och så vidare.

Det kan vara bra att försöka träna upp sin studieteknik tidigt under studierna.

Det finns böcker och annan information om studieteknik som du kan hitta på universitetets eller högskolans bibliotek, studentcentrum eller motsvarande. Studenter kan sinsemellan tipsa varandra om bra studieteknik och studievägledarna och lärarna kan ofta komma med råd.

Universitet och högskolor anordnar ofta kurser i studieteknik för nya studenter till exempel i form av föreläsningar eller interaktiva kurser på internet.

På en del håll finns också så kallade skrivverkstäder där du kan öva din förmåga att uttrycka dig skriftligt på ett annat

sätt än du kanske är van vid från gymnasiet. När du kommer upp på en högre nivå ska du skriva ett antal uppsatser och då kan språkverkstaden vara ett bra stöd.

Vissa universitet och högskolor har också så kallade räknestugor där du kan öva matematik.

Ekonomi

Svenska universitet och högskolor tar inte ut några terminsavgifter för studenter som bor inom EU/EES-området. Däremot måste du själv betala din kurslitteratur.

Läs mer om studieavgifter på studera.nu.

Studiemedel

Den som studerar på ett universitet eller en högskola kan söka studiemedel hos Centrala studiestödsnämnden (CSN). Studiemedlet består av två delar: lånet och bidraget. Du kan själv välja antal veckor med lån (6 124 kronor för fyra veckor). Du kan också ansöka om enbart bidragsdelen (2 796 kronor för fyra veckor).

Du kan få studiemedel för högskolestudier i högst 240 veckor (tolv terminer) och till och med det år du fyller 54 år. Rätten till studielån begränsas dock successivt från det år du fyller 45.

Du kan även få studiemedel för deltidsstudier.

Tilläggsbidrag

Har du barn kan du få ett tilläggsbidrag till och med det kalenderhalvår då barnet fyller 18 år. Du kan få tilläggsbidrag även om du studerar på deltid. För ett barn får du som heltidsstudierande 528 kronor för fyra veckor, och för två barn 860 kronor. Om du har fler än två barn tillkommer 176 kronor per ytterligare barn.

Om båda vårdnadshavarna studerar kan bara den ena få tilläggsbidraget. Tilläggsbidraget påverkar inte bostadsbidrag.

Merkostnadslån

Merkostnadslån är en typ av extralån som du kan få för vissa merkostnader i samband med studierna, som till exempel dubbel bosättning, vissa resor eller undervisningsavgifter för utlandsstudier.

Tilläggs lån

Om du är 25 år eller äldre kan du under vissa förutsättningar även få ett tilläggs lån på 1 740 kronor per fyra veckor. Tilläggs lånet är till för dig som tidigare haft arbetsinkomster och ska underlätta övergången mellan arbete och studier.

Krav på studieresultat

Första terminen får du studiemedel utan att behöva visa upp tidigare studieresultat. Efter det måste du klara ett visst antal högskolepoäng per termin för att få fortsatta studiemedel.

Utländsk medborgare

Utländska medborgare kan under vissa omständigheter få svenskt studiestöd i Sverige.

Den som har fått permanent uppehållstillstånd (PUT) har normalt rätt till svenskt studiestöd. Upphållstillstånd utfärdas av Migrationsverket.

Om du inte har fått permanent uppehållstillstånd är det olika regler som gäller beroende på om du är EU-medborgare eller medborgare i något annat land. Som EU-medborgare kan du få studiemedel om du ska vidareutbilda dig i ditt yrke eller om du har arbete eller familjeanknytning i Sverige.

Om du inte är EU-medborgare kan du få studiemedel om du är flykting eller om du har ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Som EU-medborgare räknas man om man är medborgare i EU-land, EES-land eller Schweiz.

Du kan inte få studiemedel om du

- haft studiemedel i för många veckor
- har studiehjälp
- samtidigt har aktivitetsstöd, sjuk-, aktivitets- eller rehabiliteringsersättning
- samtidigt har utvecklingsersättning
- har studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land för samma tid
- studerar på en uppdragsutbildning
- samtidigt har utbildningsbidrag för doktorander eller har varit anställd som doktorand
- genomgår försvarspåbuds eller en utbildning till reserv eller yrkesofficer
- samtidigt har korttidsbidrag.

Om du är intagen på en kriminalvårdsanstalt och studerar kan du få studiebidrag, men inte studielån.

Överklaga beslut om studiemedel

Om du som student har fått ett beslut från CSN och inte är nöjd med beslutet kan du överklaga det hos Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS). ÖKS är en central statlig myndighet.

Exempel på beslut som kan överklagas är CSN:s beslut om studiemedel, studiehjälp och återkrav av dessa. Beslut om återbetalning av studielån överklagas inte hos ÖKS utan hos länsrätten. Mer information om vilka beslut som kan överklagas finns på ÖKS:s webbplats www.oks.se.

Studiemedel och inkomst av arbete

Många studenter arbetar vid sidan av studierna. Det är då viktigt att tänka på att det finns en gräns för hur mycket du kan tjäna per halvår utan att studiemedlen minskas. Gränsen kallas för fribelopp. Beloppet varierar beroende på hur många veckor under halvåret du får studiemedel. Vid en studietid på 20 veckor är fribeloppet 70 400 kronor. Om du tjänar mer än fribeloppet, får du mindre studiemedel.

Stipendier och bidrag

Andra sätt att finansiera utbildningen kan vara stipendier och bidrag. Information om stipendier finns hos församlingar, stiftelser, skolor, universitet och högskolor, kommuner och länsstyrelser. På biblioteket kan du hitta stipendiehandböcker. Mer information och bra länkar finns på Högskoleverkets webbplats studera.nu.

Du kan även ha rätt till olika bidrag, till exempel socialbidrag, föräldrapenning eller bostadsbidrag. Information om vart du ska vända dig om du vill söka olika bidrag hittar du genom Försäkringskassans webbplats, www.fk.se.

Vid sjukdom

Studenthälsan

Alla studenter ska ha tillgång till hälsovård och det är universitetens och högskolornas ansvar att detta finns. Studenthälsans fokus ligger på att främja studenternas studiesituation med förebyggande hälsovård, men det kan även finnas behandlande sjukvård i begränsad omfattning. Besök på Studenthälsan kan vara gratis eller kosta en mindre summa.

Alla som arbetar vid Studenthälsan har tystnadsplikt.

Vad händer med studiemedlen?

Om du blir sjuk och inte kan studera måste du själv ta kontakt med Försäkringskassan och lämna en sjukanmälan. Det ska du göra redan första sjukdagen. Enklaste sättet är att göra det på www.fk.se.

Sjukanmälan är viktigt för att

- du ska få rätt till studiemedel under sjukdomen
- du ska få rätt till avskrivning av studielån (efter minst 30 dagars sjukskrivning)
- sjukveckorna inte ska räknas med när CSN bedömer om du har tillräckliga studieresultat under terminen.

Personskadeförsäkring

Som student vid statliga universitet och högskolor är du försäkrad under undervisningstid och på vägen till och från universitetet eller högskolan. De enskilda utbildningsanordnarna har däremot inte något krav på sig att ha en sådan försäkring.

Kontakta respektive universitet eller högskola för information.

Boende

Att hitta bostad på studieorten är inte alltid det lättaste och det är olika svårt på olika studieorter. Många studenter bor under delar av studietiden i andra hand, i kollektiv med andra studenter eller inneboende hos privatpersoner.

Allmän information om studentbostäder finns hos alla universitet och högskolor. De flesta studentbostäderna förmedlas genom till exempel studentkåren, stiftelser och kommunala eller privata fastighetsvärdar. Oftast finns det även en mer eller mindre omfattande och organiserad andrahandsförmedling.

Göteborgs universitet, Karolinska institutet, Kungl. Tekniska högskolan, Lunds universitet, Malmö högskola, Stockholms universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Södertörns högskola och Uppsala universitet har dock rätt att själva hyra ut bostäder inom ett pilotprojekt som löper fram till 2015. Kontakta universitetet och högskolorna för mer information om detta.

Svenska studentbostadsföreningen (SSBF) är branschorganisationen för ägare och förvaltare av studentbostäder i Sverige. De har en webbplats där du enkelt hittar alla studentbostadsförmedlare i Sverige: www.sokstudentbostad.se.

Du kan läsa mer om boende på studera.nu.

Bostadsköer

När du skickat in ansökan till högskolan bör du, om du inte redan har bostad på orten, börja se efter vilka olika studentboenden som finns och ställa dig i kö där det är möjligt. Ställ dig i alla studentbostadsköer du kan ställa dig i. Kontrollera vilka regler som gäller för att få köa. Många bostadsföretag som har studentbostäder kräver att de som köar är antagna till en kurs eller utbildning på orten, medan andra kanske har en åldersgräns eller maxgräns för hur länge ansökan är aktiv.

Kötiden varierar från stad till stad och från bostadsföretag till bostadsföretag. Kösystemen går i regel ut på att samla köpoäng; ju fler köpoäng, desto större sannolikhet att få den lägenhet eller det rum man vill ha. Köpoängen får man dels genom att stå länge i kön, dels genom andra kriterier som att man inte är från orten eller att man har barn.

Det är varierande kötid för ett kontrakt på studentrum, studentlägenhet, hyreslägenhet eller andrahandslägenhet. Det kan vara stor skillnad mellan olika bostadsföretag på samma ort. Generellt brukar det vara längre kötid för lägenheter än för studentrum.

I de flesta lägenhetsköerna måste man uppdatera eller förnya sin registrering regelbundet, och om detta inte görs inom

det bestämda intervallet så stryks registreringen automatiskt och studenten tappar alla sina köpoäng och måste ansöka på nytt.

Hyra

Hyran för en bostad kan variera väldigt mycket. Vad som anses som skäligt vet Hyresgästföreningen. De har erfarenhet av hyressättning och regler kring den, och kan även ge råd vid frågor. Hyresgästföreningens webbplats finns på www.hyresgastforeningen.se.

Bostadsbidrag

Om du är mellan 18 och 29 år, eller har barn, kan du få bostadsbidrag.

Hur stort bidrag du kan få beror bland annat på hur mycket du tjänar och hur mycket du betalar i hyra. Bostadsbidrag söker du hos Försäkringskassan och bidrag beviljas för max tolv månader i taget, sedan måste du ansöka igen. Du får bidraget från och med den månad du ansöker. Bostadsbidragets storlek räknas fram preliminärt. Om du sedan tjänar mer pengar än du angett i ansökan, eller om andra förutsättningar förändras, kan du bli tvungen att betala tillbaka bostadsbidraget i efterhand. Du ska alltid anmäla till Försäkringskassan om inkomsterna eller hyran ändras, eller om någon flyttar in eller ut under tiden du får bostadsbidrag.

Mer information och blanketter hittar du på www.fk.se.

Bostadstyper

Studentrum brukar vara billigare än andra bostadstyper, och ofta är det hyresfritt under sommaren. Att bo i studentrum i en korridor innebär att kök och allrum samt eventuellt andra gemensamma utrymmen delas med de andra som bor i korridoren. Det kan vara allt från fem till tjugo rum i en studentkorridor. Ibland finns egen toalett och dusch i studentrummet och ibland delas badrummet med de andra i korridoren.

Rummen brukar vara möblerade. Oftast är det studentrummen som går åt först vid terminsstarterna. Uppsägningstiden varierar från en till tre månader.

Studentlägenheter kan bestå av allt från ett rum och kök till större lägenheter. Hyreskostnaden är högre än för studentrum. Lägenheterna brukar inte vara möblerade. Hyran kan vara beräknad på tio månader, men det har blivit mer och mer vanligt att det är tolv månaders hyra. Tänk på att det kan tillkomma kostnad för el, tv och så vidare vilket det ofta inte gör om du bor i korridor.

Dubbletter och tripletter är en boendeform där studenten hyr ett rum i en studentlägenhet och sedan delar badrum och

kök med en eller två andra personer. Det liknar korridorboendet, fast i mindre skala. Rummen kan vara möblerade och hyran kan vara högre än för ett rum i studentkorridor. Hyran brukar vara baserad på tio månader. Uppsägningstiden är mellan en och tre månader.

En **hyreslägenhet** är oftast ett dyrare alternativ än en studentlägenhet och kan vara svår att få tag på. Ifall det rör sig om ett förstahandskontrakt är lägenheterna omöblerade och man betalar hyra tolv månader per år. Är man beredd att dela lägenhet med någon eller några andra studenter kan det vara en fördel, eftersom större lägenheter oftare brukar finnas lediga.

Kontraktstyper

Det mest attraktiva är ett eget **förstahandskontrakt**, men det är inte alla orter som kan erbjuda det till alla vid terminsstarten, och kötiden kan variera mellan allt från några månader till flera år.

Fastighetsbolag som har studentbostäder har ofta samma rutiner som vid vanlig uthyrning, men med kravet att aktiva studier bedrivs. Det innebär att du på måste kunna lämna in bevis för att du klarat ett visst antal högskolepoäng, varje termin eller en gång per år.

Andrahandsuthyrning eller inackorderad. Alla typer av boende, från studentrum eller inneboende i en lägenhet till villor, återfinns som andrahandsobjekt; ju färre studentbostäder det finns i förhållande till intresserade studenter, desto större är andrahandsmarknaden. Ofta finns det en andrahandsförmedling i anslutning till varje studieort, universitet och högskola eller kommun. Utseendet eller formen för det kan variera lite.

Det är viktigt att ta reda på vilka rättigheter du har och inte har, och vad du ska tänka på, som hyresgäst i andra hand eller som inneboende. Du bör ha ett ordentligt kontrakt där hyresvillkor och uppsägningstid framgår. Både hyresvärd och hyresgäst ska ha var sitt underskrivet exemplar av kontraktet.

Om lägenheten är möblerad är det bra att före inflyttningen göra en skriftlig förteckning över vad som finns i lägenheten.

Korttidskontrakt, tillfälligt boende och akutrumsförmedling. På de orter där det är ont om studentbostäder i förhållande till antalet studenter som söker finns ofta korttidsboenden av olika slag för att lösa tillfällig bostadsbrist vid exempelvis terminsstart eller för dem som är nya på orten och inte har kunnat hitta en bostad innan terminen startar. Det kan vara allt från ett terminskontrakt på ett studentrum till boende på en camping, vandrarhem eller liknande. Det kan vara en bra lösning som tillfälligt boende för den som är helt ny på orten.

▶ REGLER OCH TIPS OM ANDRAHANDS-KONTRAKT

Hyresgästföreningens webbplats har information och råd om att hyra sin bostad. De har också länkar till olika förmedlare och marknadsplatser för både första- och andrahandskontrakt.

Se www.hyresgastforeningen.se.

Bostadsgaranti

Det finns orter som erbjuder bostadsgaranti, men rutiner och regler varierar. Kommunen och universitetet eller högskolan kan ge mer information.

Folkbokföring och adressändring

Enligt lag måste du vara folkbokförd i den kommun där du oftast sover. Dessutom finns det flera fördelar med att vara skriven i den kommun där du faktiskt bor. Det är till exempel ett krav för att kunna söka bostadsbidrag. Mer information om folkbokföringen finns på Skatteverkets webbplats www.skatteverket.se.

Enklast ändrar du din folkbokföringsadress på Svensk adressändrings webbplats www.adressandring.se. Om du anmäler din nya adress där så lämnas den vidare till många andra myndigheter och till de flesta företag som delar ut post.

Försäkring

Det är en god idé att se till att du har en hemförsäkring också när du är student. Försäkringen ger ersättning om dina saker blir stulna eller förstörda, men den ger också tre skydd till: ansvars-, rätts- och överfallsskydd. En hemförsäkring kan vara mer eller mindre omfattande. Hemförsäkringen kan kompletteras med en allriskförsäkring. Du kan också teckna en olycksfallsförsäkring som gäller om du blir skadad eller invaliderad vid en olycka.

Flera av försäkringsbolagen har särskilda studenterbjudanden.

▶ MER INFORMATION

Att studera på lika villkor

På Försäkringskassans webbplats www.fk.se, finns information om föräldrapenning.

Du har rätt att vara hemma med sjukt barn. Om du har studiemedel ska du anmäla till Centrala studiestödsnämnden, CSN, både när du går ifrån studierna och när du börjar igen. Blanketter finns på www.csn.se.

Studenternas rättigheter och skyldigheter

Högskolans avskiljandenämnd: www.han.se.

Överklagandenämnden för högskolan: www.onh.se.

Ekonomi

Du som studerar på ett universitet eller en högskola kan söka studiemedel hos Centrala studiestödsnämnden, www.csn.se.

Du kan överklaga ett beslut från CSN som du inte är nöjd med hos Överklagandenämnden för studiestöd, www.oks.se.

På Konsumentverkets webbplats finns information om hur du lägger upp en budget. www.konsumentverket.se/privatekonomi.

På Skatteverkets webbplats, www.skatteverket.se, hittar du information om bland annat skatter, arbete och jämkning.

Vid sjukdom

Om du blir sjuk ska du ta kontakt med Försäkringskassan redan första dagen, www.fk.se.

Boende

Svensk studentbostadsförmedling kan ge information om studentbostäder. Mer information hittar du på, www.sokstudentbostad.se.

Hos Svensk adressändring anmäler du ändring av folkbokföringsadress, www.adressandring.se.

Mer information om boende hittar du på studera.nu.

I faktabladet Adresser finns bostadsinformation för varje universitet och högskola.